

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/286/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114222978
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114222978.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcov v 1. rade: M. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. C. XX, S., v 2. rade: S. H. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. C. XX, S., v 3. rade: B. X. M. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XX, I., žalobcovia v 1. až 3. rade právne zastúpení JUDr. Petrom Frankom, advokátom so sídlom Popradská 82, Košice, proti žalovanému: Kooperativa poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 14C/298/2014-95 zo dňa 13.05.2015 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) o žalobe podanej 18.08.2014, ktorou sa žalobcovia domáhali toho, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu, a to žalobcovi v 1. rade vo výške 60.000 eur a žalobcom v 2. a 3. rade každému po 45.000 eur, žiadajúc taktiež, aby súd uložil žalovanému zaplatiť im náhradu trov s konaním im vzniknutých, rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že žalobu zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Súd prvého stupňa uviedol, že žalobcovia v dôvodoch, pre ktoré podali žalobu, uviedli, že 17.08.2012 došlo pri dopravnej nehode k usmrteniu manželky žalobcu v 1. rade a matky žalobcov v 2. a 3. rade, ktorú zavinil Y. B. U., ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 2T/42/2013-297 z 12.06.2013 uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorý spáchal tak, že dňa 17.08.2012 v čase o XX.XX hod. v M. viedol v ľavom jazdnom pruhu po ul. B. v smere do centra mesta osobné motorové vozidlo zn. A. L., EVČ: M.-XXX J., vozidlo viedol vyššou rýchlosťou ako bola dovolená a v dôsledku nepozornej jazdy zrazil chodkyne D. J., nar. XX.XX.XXXX a B. Q., nar. XX.XX.XXXX, ktoré prechádzali vedľa seba kolmo cez priechod pre chodcov z pravej strany v smere jazdy vozidla aj napriek tomu, že v pravom jazdnom pruhu pred priechodom pre chodcov zastavili vozidlá, pričom D. J. utrpela zranenie, ktorému podľahla. Vozidlo, ktoré viedol Y. B. U., bolo zmluvne poistené u žalovaného, žalobcovia preto žalovaného vyzvali k úhrade nemajetkovej ujmy, nakoľko v dôsledku úmrtia manželky, resp. matky žalobcov došlo k zásahu do ich osobnostných práv podľa § 11 Občianskeho zákonníka, čo ich oprávňuje domáhať sa primeraného zadosťučinenia v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka.

Nakoľko žalovaný nespochybňoval existenciu skutkových okolností tvrdených v žalobe, namietajúc len nedostatok svojej vecnej pasívnej legitímácie a premlčanie, súd prvého stupňa sa zaoberal, s poukazom na zásadu hospodárnosti konania, námietkou premlčania a námietkou nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného.

Čo sa týka námietky premlčania konštatoval, že nie je dôvodnou. Uviedol, že žaloba bola podaná na súde 17.08.2014 (správne 18.08.2014, pondelok - pozn. odv. súdu), k nehode došlo 17.08.2012, nárok premlčaný nebol.

Čo sa týka námietky, že žalovaný nie je vecne pasívne legitimovaný, túto námietku súd prvého stupňa vyhodnotil ako dôvodnú. Uviedol, že je nesporné, že žalovaný žiadnym spôsobom nezasiahol do práva na ochranu osobnosti žalobcov, keďže týmto subjektom potencionálne môže byť v danom prípade vodič motorového vozidla, ktorý dopravnú nehodu zavinil a jedná sa teda o osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá v zmysle žiadneho zákonného ustanovenia neprechádza na inú osobu. Pokiaľ žalobcovia odvodzovali pasívnu legitímáciu žalovaného zo Zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (v ďalšom len „zákon o PZP“) z tohto zákona vyplýva, že poistený (v danom prípade osoba, ktorá spôsobila dopravnú nehodu) má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ (v danom prípade žalovaný) za neho nahradil poškodenému (v danom prípade žalobcom) uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví, škody na veci, ušlý zisk a účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením. Je nepochybné, že z titulu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nie je možné odškodniť nárok na nemajetkovú a nie je preto daná ani pasívna legitímácia žalovaného. Súd prvého stupňa uviedol, že podľa jeho názoru nie je možný žiadny extenzívny výklad zákona o PZP, keďže náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou škody, jedná sa o dva úplne odlišné právne nároky. Pokiaľ by bolo úmyslom zákonodarcu odškodnenie nemajetkovej ujmy prostredníctvom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, bol by tento inštitút zahrnutý do taxatívneho výpočtu nárokov, ktoré je možné odškodniť titulom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Slovenský právny poriadok neobsahuje možnosť odškodniť nemajetkovú ujmu v peniazoch príbuzných obetí dopravných nehôd cestou povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V tejto súvislosti nie je možné argumentovať ani rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vo veci C 22/12 Haasová c/a Petrik, Holingová zo dňa 24.10.2013. Z tohto rozhodnutia síce vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, avšak iba vtedy, ak náhradu nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Slovenský právny poriadok však takúto náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla neupravuje, a preto v danom prípade nie je možné „kryť“ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z tohto druhu povinného zmluvného poistenia. Súd prvého stupňa poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 168/2009, z ktorého má vyplývať, že medzi pojmami „náhrada škody“ a „odškodnenie nemajetkovej ujmy v peniazoch“ nie je obsahová ani pojmová blízkosť. Úplne rozdielna je ich podstata, ako aj účel, ktorému tieto inštitúty majú slúžiť, pričom rovnako odlišný je aj gramatický význam týchto slovných spojení a blízkosti týchto pojmov nenasvedčuje ani ich systematické zaradenie v rámci Občianskeho zákonníka (náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je zaradená v 1. časti Občianskeho zákonníka - Všeobecné ustanovenia a náklady pri usmrtení v 6. časti Občianskeho zákonníka - Zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie). Uviedol, že z citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky taktiež vyplýva to, že odlišnosť nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka od škody podľa ustanovení § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka potvrdzuje aj ustanovenie § 16 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobil škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Podľa súčasnej platnej úpravy teda možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, 3, 4, § 15 ods. 1, 2 Zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 a § 16 Občianskeho zákonníka.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 150 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia, v ktorom uviedli, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav a účastníkom konania sa postupom súdu preto odňala možnosť konať pred súdom. Namietali nesprávny procesný postup súdu. Ak mal súd pochybnosti od začiatku jedine o otázke pasívnej

legitimácie žalovaného, mal sa jej primárne venovať a uviesť, čo sa podľa neho považuje za sporné. Namiesto toho vykonával výsluch žalobcov, ktorý nebol nutný, k ničomu nevedol. Skutočnosti sporné neboli. Podľa žalobcov je žalovaný pasívne legitimovaný, dôvody pre ktoré súd prvého stupňa žalobu zamietol boli vyvrátené rozhodovacou praxou vyšších súdov Slovenskej republiky. Právom nie je len jeden vnútroštátny právny predpis a jeho gramatický výklad. Aj keď v zákone o povinnom zmluvnom poistení nie je uvedené, že v rámci povinného zmluvného poistenia sa hradí nemajetková ujma, je to uvedené v smerniciach Európskej únie, ktoré tvoria súčasť práva Slovenskej republiky. Súd právo Európskej únie ignorovať nemôže. Súd si podľa žalobcov nešťastne vyložil slovenský preklad rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C 22/12, preklad je nedokonalý, vytvára dojem, že je v ňom uvedené: „Pokiaľ vnútroštátne právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy z PZP v legislatíve, tak sa to má priznávať (A contrario ak nie, tak potom sa nesmie priznávať úhrada nemajetkovej ujmy z PZP)“. Také vnímanie je nesprávne. Slovenský preklad operuje s pojmami zodpovednosť za škodu poisteného, pričom anglická verzia s pojmom civil liability - občianskoprávna zodpovednosť, čo je širší pojem, ktorý okrem zodpovednosti za škodu pod seba zaraďuje aj zodpovednosť za nemajetkovú ujmu. Podľa žalobcov anglické, francúzske a nemecké znenie textov je určujúce a má prednosť pred zneniami ostaných štátov.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že súd prvého stupňa dospel k správnym zisteniam a k správne posúdeniu veci. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Pokiaľ žalobcovia argumentujú rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie C 22/12 z 24.10.2013, tento rozsudok nič nezmenil. Žalovaný uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody ako súčasť súkromného práva nie je predmetom úpravy právneho poriadku Európskej únie, pretože táto problematika spadá v zmysle zakladateľských dokumentov Európskej únie do právomoci národného štátu. Harmonizácia právnych poriadkov sa týka iba poistného krytia v rámci povinného zmluvného poistenia, netýka sa spôsobu a rozsahu náhrady škody, ktoré upravuje národné zákonodarstvo v rámci svojej kompetencie. Súdny dvor vo výroku svojho rozsudku neuviedol, že povinné zmluvné poistenie „kryje“ aj nároky pozostalých, ale iba to, že toto poistenie „má pokrývať“ aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Z ust. § 4 ods. 2 písm. a) Zákona č. 381/2001 Z.z. o PZP vyplýva, že toto ustanovenie nepokrýva nemajetkovú ujmu, ale kryje iba škodu na zdraví, pričom škodu na zdraví a nemajetkovú ujmu Občiansky zákonník jasne od seba odlišuje. Súdny dvor nekonštatoval, že ust. § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP a ust. § 11 a nasl. a § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka sú v rozpore s právom Európskej únie. V Slovenskej republike platí princíp písaného práva, čo je v protiklade s princípom sudcovskej tvorby práva. Súkromné právo členského štátu Európskej únie, ak sa neprieči právu Európskej únie, je oprávnený vykladať iba národný súd. Prvostupňový súd preto vec správne právne posúdil. Zámerom smernice Európskej únie nie je úprava režimov zodpovednosti za škodu v členských štátoch, jasne to uviedol Súdny dvor Európskej únie v rozsudku to dňa 23.10.2012 vo veci C-300/10 Vítor Hugo Marques Almeida proti Companhia de Seguros Fidelidade - Mundial SA a spol. Názor žalobcov o tom, že slovenský preklad rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 je nedokonalý a anglické, francúzske a nemecké znenia textov sú určujúce, nemá oporu v rokovacom poriadku Súdneho dvora Európskej únie, kde je uvedené, že jazykmi konania sú angličtina, bulharčina, čeština, dánčina, estónčina, fínčina, francúzština, gréčtina, holandsčina, írčina, litovčina, lotyščina, maďarčina, maltčina, nemčina, poľština, portugalsčina, rumunčina, slovenčina, slovinčina, španielčina, švédčina a taliančina. Žalovaný považoval za potrebné uviesť taktiež to, že Národná rada Slovenskej republiky neprijala návrh novely zákona o PZP, predložený tromi poslancami OĽaNO, ktorí navrhovali zakotviť právo na peňažnú úhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia pre osoby, ktoré stratia blízku osobu v dôsledku usmrtenia pri dopravnej nehode, a to s odôvodnením, že osoby, ktoré pri dopravnej nehode stratia blízku osobu, nemajú právo na úhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia, môžu si nárokovať len náklady pri usmrtení, nie však samotnú nemajetkovú ujmu za stratu blízkej osoby.

Žalobcovia k tomuto vyjadreniu žalovaného nezaujali žiadne stanovisko.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal odvolaním žalobcov napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p. a zistil neexistenciu podmienok pre potvrdenie ani pre zmenu rozsudku, súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne

ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, čo je dôvodom na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p.

Predmetom konania je žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej voči žalovanému ako subjektu, u ktorého bolo na základe povinného zmluvného poistenia poistené motorové vozidlo, ktoré v čase nehody viedol Y. B. U. a v dôsledku nehody ním zavinenej bola smrteľne zranená D. J., manželka žalobcu v 1. rade a matka žalobcov v 2. a 3. rade. Na základe týchto skutočností, ktoré v konaní spornými neboli, bol uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu.

Od 01.01.2002 je povinné zmluvné poistenie upravené v Zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ust. § 15 tohto zákona zakladá priamy nárok poškodeného proti poisťovni. Poistiteľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má rovnaké právne postavenie ako priamy škodca. Poškodený teda môže priamo od neho požadovať náhradu škody.

V konaní nebolo sporné, že poistný vzťah medzi osobou, ktorá zavinila dopravnú nehodu a žalovaným v čase vzniku dopravnej nehody existoval, išlo o poistný vzťah z titulu povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Pokiaľ si preto žalobcovia uplatnili nárok voči žalovanému, uplatnili si ho voči subjektu, ktorý vo vzťahu k žalobcom bol pasívne legitimovaný.

Otázka zodpovednosti žalovaných za vzniknutú nemajetkovú ujmu bola, na rozdiel od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/168/2009 judikovaná Súdny dvorom Európskej únie, a to rozsudkom vo veci Haasová C-22/12 a vo veci Drozdovs C-277/12. Rozsudkami bola riešená prejudiciálna otázka položená Krajským súdom v Prešove týkajúca sa len náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa týchto rozsudkov pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva zo zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Keďže zodpovednosť osoby, ktorá spôsobila dopravnú nehodu, Y. B. U., vozidlo ktorého bolo poistené u žalovaného, vyplýva z ust. § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a táto zodpovednosť vznikla na základe dopravnej nehody, potom platí, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

S rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie je možné v celom rozsahu súhlasiť a vykladať povinnosť žalovaného plniť vo vzťahu k žalobcom eurokomformne.

Súd prvého stupňa pochybil, keď pri rozhodovaní o nároku uplatneného voči žalovaného tieto okolnosti nevzal do úvahy.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Úlohou prvostupňového súdu bude opätovne nárok žalobcu prejednať a rozhodnúť, pričom pri rozhodovaní bude vychádzať z ust. § 226 O.s.p. o viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu.

Súd prvého stupňa opätovne rozhodne aj o trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.